

Jazyková analýza textu

Výchozí text

Na pokraji moravské dědiny vidíme bývalý lovecký zámeček pánů z Větrova. Je omítnutý pampeliškovou žlutí, má věžičky pokryté prejzy a korouhvičku s kohoutem. V zámečku je dětský domov. Žijí v něm děvčata a kluci od šesti do patnácti let, všeobecně zvaní Větrováci.

1. Kterými slovními druhy jsou podtržená slova v textu? Označte číslem nad vybrané slovo.

(v) něm = zájmeno; od = předložka; všeobecně = částice;

2. Určete v následující větě slovní druhy (číslem nad každé slovo) a znázorněte stavbu věty jednoduché. Graf popište.

7 1 2 2 5 2 2 1 1 7 1

Na pokraji moravské dědiny vidíme bývalý lovecký zámeček pánů z Větrova.

V=====MY

vidíme na pokraji = P_{um}; na pokraji dědiny = P_k; dědiny moravské = P_{ks};

vidíme zámeček = P_{t4}; bývalý lovecký zámeček = P_{ks} postupně rozvíjející; zámeček pánů = P_k; pánů z Větrova = P_k.

Moc se omlouvám, ale neumím to na počítači graficky znázornit.

3. Vypište z textu všechna přídavná jména slovesná a napište k nim základové slovo.

bývalý – býval + ý; omítnutý – omítnut + ý; pokryté – pokryt + é; zvaní = zván + í

4. Vypište z poslední věty textu slovesný tvar, pojmenujte ho a určete slovesné kategorie.

žijí – přítomný čas, tvar jednoduchý, určitý: os. 3 č. množ. zp. oznam. čas přít. rod činný, vid N

5. Od slovesa *vidět* vytvořte uvedené slovesné tvary:

kmen přítomný: *vid-*

kmen minulý: *vidě-*

příčestí minulé: *viděl*

příčestí trpné: *viděn*

opisné pasívum: *být viděn*

přechodník přítomný (všechny tvary): *vida, vidouc, vidouce*

přechodník minulý (všechny tvary) ----- / *uviděv, uviděvši, uviděvše*

přídavné jméno slovesné:

a) z příčestí trpného: *viděný + ý*

b) z přechodníku přítomného: *vidouc + í*

c) z přechodníku minulého: ----- / *uviděvší*

podstatné jméno slovesné: *vidění*

6. Proveďte slovtvorný rozbor a stavbu slova zámeček. Nezapomeňte uvést správnou terminologii.

a) Slovtvorný rozbor:

základové slovo: *zámek*

odvozovací základ: *zámek -*

slovtvorný základ: *zámeč-* k→č

slovtvorný formant: *-ek*

b) Stavba slova:

předpona: ---

kořen: *zám-*

přípona/y: *-eč, -ek*

koncovka: ----

7. U přídavného jména *lovecký* určete jmenné kategorie.

lovecký: 4. p. č. j. r. m., přídavné jméno tvrdé

8. Do první věty textu vložte vhodnou částici – větu napište.

...*skutečně, opravdu* (modální – vyjadřuje jistotu); *snad, pravděpodobně* (modální – vyjadřuje nejistotu)

9. Slova *děvčata* a *kluci* nahraďte jednoslovným vyjádřením (*děti, mládež*)

10. V kterém řádku (řádcích) jsou pouze antonymní dvojice?

a) *pára – led, krev – mléko, víno – pivo*

b) *dlouhý – nekonečný, snědý – opálený, silný slabý*

c) *ticho – hluk, přímka – křivka, zisk – ztráta*

d) *čilý – mrštný, zřejmý – nápadný, rovný – ohnutý*

11. Opravte chyby.

Mount Everest stál **osamělý** a záhadný až do 29(.) května 1953, kdy horolezecká výprava **zlezla** jeho vrchol. Chlapci si představovali, **jak by** to vypadalo, kdyby podnikli výlet na **Divoký** západ. **Zpočátku** jezdila nejvýše **90kilometrovou** rychlostí. S rukama **zkříženými** za zády sledoval **výskající** děti. Dennodenně se s ní loučil slovy: „A zítra **na shledanou**.“ Všechny nabyté vědomosti se snažil u **slovnědruhového** rozboru **zúročit**. Můj přítel je velmi zcestovalý (**i scestovalý**), navštívil **dokonce** i Dálný **východ**. Nedokázal se s její smrtí vyrovnat a spáchal sebevraždu skokem se (**i ze**) skály.

